

ЯРОСЛАВ ХАШЕК НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕДАТЕЛ ОТ ХОТЕБОРЖ

Превод от чешки: Светомир Иванчев, Стефан Бошнаков, Василена
Мирчева, 1998

chitanka.info

В един от ъглите на ресторант „Господарска среща“ всеки божи ден си седи възрастен мъж. Никой не разговаря с него, никой не му обръща внимание. От време на време той се опитва да се включи в нечий разговор, но заговорените от него плюят с презрение, без да му отвърнат. Погледнем ли го отстрани, ще видим върху челото му знака на Каин. Господинът е изменил на целия чешки народ, а името на този национален предател е Ян Павличек, селянин от Свинско. Историята на това предателство е завладяваща и датира от времето, когато пробуденият чешки народ организираше големи демонстрации и прословутите народни събори през 1868 г. Та дядо Ян Павличек в онази епоха на въодушевление извършил нещо, което до ден-днешен хвърля не само върху него, но и върху потомците му мрачната светлина на предателството.

Дори и сега, спомни ли си за онова време, брадичката му винаги се разтреперва като на старците от творбите на Карел Вацлав Райс.

Толкова години са минали оттогава, но той все още усеща, че не е изкупил вината си спрямо целия чешки народ в момента, когато конницата, събрала се в околностите на Хотеборж, се спускала към Часлав, където бил свикан народният събор.

Времената вече са други. След големите възторзи на шейсет и осма година дойде изтрезняването, последвано от политиката на позитивизма с цялата ѝ разплутост. Ян Павличек обаче все още си седи в своя ъгъл в „Господарска среща“ и накъдето и да се насочи чешката политика, на него все ще му тежи позорът на извършеното предателство. Тогава той пътувал с каруца, нагиздена с националното знаме, и заедно с другарите си от хотеборжката Омладина отивал на народния събор в Часлав и минавал по пътя към Либице над Доубравка, където към тях щели да се присъединят тамошните им съмишленици.

Все още са живи свидетелите, които помнят как, преди да потеглят от Хотеборж, Ян Павличек страшно преял с грах и препил с мътеница, след което обърнал три халби хотеборжко пиво.

Не зная дали и тогава хотеборжкото пиво е било със същото отлично качество като днес, но ако е така, ще трябва да възкликнем: „Горкият Ян Павличек!“

В онази епоха на големи възторзи все още не са били известни модерните очистителни средства, та затова ти си пил хотеборжко

графско пиво, клети Ян Павличек!

Да добавим към това и въодушевлението, както и друсането на каруцата, когато буйните коне, накичени с панделки, препускали със съборяните надолу към Либохай.

Ян Павличек бил много въодушевен. Той пръв запял на висок глас „Хей, славяни“ и песента, подета и от останалите, се понесла в тихия следобед над долината на Доубравка. После ненадейно млъкнал и станал сериозен.

Успял да каже „Брей, да му се не види!“ и докато останалите пеели възторжено „О, вий, врази, напразно се морите!“, Ян Павличек се хванал за корема.

Има една шотландска балада, в която се пее как рицарят Орфинг Чарт, измъчван от угризения на съвестта, скача от каруцата, когато конете препускат в галоп, и се скрива в близката дъбрава.

Тук нямало дъбрава. Само тук-там покрай пътя като последни мохикани се извисявали дъбове, останки от някогашните обширни кории в подножието на Железни хори.

Също като рицаря Орфинг Чарт и нашият Ян Павличек с мощен скок от каруцата потърсил убежище зад гигантския дънер на един клонест дъб.

На петдесетина крачки от дъба каруцата спряла, ръководителят на похода погледнал назад, внезапно пребледнял и викнал:

— Боже милостиви! Братя, бързо след мен!

Скочил, последван от останалите, и всички хукнали към дъба.

Но вече било късно. В този момент Ян Павличек ставал и по лицето му вече не се четяла угриженост. В същия миг обаче ръководителят на похода го хванал за рамото, посочил нагоре и му казал с леден глас:

— Чети!

Ян Павличек погледнал учудено нагоре и се встрещил, като видял какво пише на закрепената за дървото табела: „Под този дъб си е почивал Ян Жижка по време на похода към Пршибислав.“ Наложило се да хванат Ян Павличек, за да не се строполи.

— Предател! — рекъл му ръководителят на похода. — Ти не си достоен да стъпваш по тази земя, връщай се в Хотеборж, не те искаме с нас на събора!

И докато нагиздената каруца продължила по пътя към Либохай, Павличек се затърлил обратно към Хотеборж, а зад гърба му откъм каруцата ехтяла песента „С Божия помощ ще победим“...

Като че ли и самият дъб, под който си е почивал Жижка по време на похода към Пршибислав, разбрал какво огромно предателство извършил Ян Павличек спрямо целия народ и спрямо родната история. Той разтърсил клони и обсипал с жълдите си земята околоръст, милостиво прикривайки всичко свързано с предателството на Павличек.

Аз разговарях със стария господин Павличек и му споменах за онзи исторически дъб, под който е почивал Жижка.

Павличек отпи щедро от халбата си и каза:

— Я си е почивал, я не, кой го знае къде е почивал!

С което Ян Павличек потвърди поговорката: „Всяка коза за свой крак.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.